

SCENARIUSZ LEKCJI

1	temat zajęć	BIAŁE, CZARNE, DOBRE, ZŁE CZYLI ŚWIAT PRZECIWIĘSTW
2	czas realizacji	45 min
3	grupa docelowa	Szkoła podstawowa, klasa 4-5
4	powiązania z tematami e-podręcznika	JĘZYK POLSKI „Kultura odmienia” 2.3.2.1. Kontrasty i przeciwieństwo w języku
5	ogólny cel kształcenia	Zapoznanie uczniów z bogactwem leksykalnym polszczyzny.
6	kształtowane kompetencje kluczowe	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006, w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie: <ul style="list-style-type: none"> • porozumiewanie się w języku ojczystym; • umiejętność uczenia się.
7	cele szczegółowe/ operacyjne	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia antonim i synonim i poprawnie się nimi posługuje; • potrafi tworzyć synonimy i antonimy do podanych wyrazów; • potrafi w prosty sposób uzasadnić potrzebę precyzyjnego wyrażania się w języku; • uzasadnia swoją opinię dotyczącą wysłuchanych wypowiedzi; • wypowiada opinię dotyczącą sytuacji dwuznacznej etycznie; • rozumie mechanizmy tworzenia antonimów i poprawnie stosuje je w praktyce; • łączy w pary synonimy i antonimy z ich odpowiednikami; • potrafi zmienić wypowiedź o charakterze pozytywnym na wypowiedź o przeciwnej intencji; • rozumie znaczenie wyrazów: kontrowersyjny, dylemat, szarmancki, precyzyjny, ekstrawagancki, hipokryzja, hipokryta i poprawnie się nimi posługuje.
8	metody/ techniki kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • ćwiczenia praktyczne • dyskusja
9	formy organizacji pracy	<ul style="list-style-type: none"> • praca w parach • praca indywidualna

PRZEBIEG LEKCJI

I	FAZA WPROWADZAJĄCA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel zapisuje temat na tablicy i objaśnia cele lekcji. 2. Nauczyciel zadaje pytanie: w jakim celu posługujemy się językiem? Kiedy komunikacja jest skuteczna? (Powinny pojawić się odpowiedzi związane z wprowadzeniem do treści audiobooka, np.: kiedy jasno się wyrażamy, mówimy poprawnie). Należy ewentualnie zadać pytania dodatkowe. 3. Nauczyciel prosi uczniów, aby spojrzeli na ekran i prosi jednego z uczniów o odczytanie <i>Wprowadzenia</i>. Następnie prosi o interpretację słów Janusza Korczaka? 												
II	FAZA REALIZACYJNA	<p>I. SYNONIMY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel prosi uczniów, aby podczas słuchania treści <i>Nagrania 1</i> zwrócili uwagę na to, w jaki sposób mama i syn opisują hotel. Zadaje pytanie naprowadzające: czy ich opisy są urozmaicone? Uczniowie wykonują samodzielnie <i>Polecenie 1</i>, a następnie wskazani uczniowie odczytują odpowiedzi. <ul style="list-style-type: none"> • Konkluzja powinna być taka, że hotel podoba się zarówno mamie, jak i synowi, tylko każde z nich używa innych wyrazów do opisanie budynku. 2. Nauczyciel zadaje pytanie: jak nazywają się wyrazy, których używają uczestnicy wysłuchanego dialogu, aby opisać hotel? (Dążymy do uzyskania odpowiedzi – SYNONIMY – czyli wyrazy bliskoznaczne). <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel wyświetla treść <i>Ćwiczenia nr 1</i> oraz głośno odczytuje polecenie: do każdego z podanych wyrazów dopisz jego synonim, który wystąpił w nagraniu. (tekst rozmowy jest widoczny na ekranie). Uczniowie wykonują w parach <i>Ćwiczenie nr 1</i>. Poprawność udzielanych odpowiedzi jest sprawdzana na ekranie. 3. Warto, aby uczniowie podsumowali, że użyte w tekście i ćwiczeniu synonimy spowodowały, że wypowiedź matki i syna stała się bardziej precyzyjna i bogatsza. <p>II. ANTONIMY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel informuje uczniów, że wysłuchają teraz <i>Nagrania 2</i>, zapisu rozmowy ojca z synem, którzy dyskutują na temat pomnika. Prosi, aby zwrócili uwagę na to, jak został przez nich oceniony. <ul style="list-style-type: none"> • Proszę wyświetlić <i>Polecenie 2</i>: Czy uważasz, że można wskazać kto miał rację w ocenie pomnika? Dlaczego nie można sformułować jednoznacznej oceny? 2. Uczniowie w parach wypisują przymiotniki użyte do oceny pomnika w tabeli: <table border="1" data-bbox="480 1498 1307 1921"> <thead> <tr> <th>OJCIEC</th> <th>SYN</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>piękny</td> <td>obrzydliwy</td> </tr> <tr> <td>monumentalny</td> <td>okropny</td> </tr> <tr> <td>nowoczesny</td> <td>kiepski</td> </tr> <tr> <td>oryginalny</td> <td></td> </tr> <tr> <td>niesamowity</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Uczniowie wyciągają wniosek, że ojciec i syn mają różne zdania, ojciec wyraża się precyzyjnie, a syn używa słów potocznych.</p>	OJCIEC	SYN	piękny	obrzydliwy	monumentalny	okropny	nowoczesny	kiepski	oryginalny		niesamowity	
OJCIEC	SYN													
piękny	obrzydliwy													
monumentalny	okropny													
nowoczesny	kiepski													
oryginalny														
niesamowity														

BIAŁE, CZARNE, DOBRE, ZŁE CZYLI ŚWIAT PRZECIWIĘSTW

Język polski: Szkoła podstawowa, klasa 4-5

		<ul style="list-style-type: none">• Nauczyciel wprowadza termin „antonim”. Które z określeń ojca i syna można połączyć w pary antonimów? (piękny – obrzydliwy).• Proszę wyświetlić treść <i>Ćwiczenia nr 2</i>.• Uczniowie wykonują polecenie samodzielnie i na koniec odczytują głośno odpowiedzi. <p>3. Nauczyciel zadaje pytanie, jako podsumowanie tej części lekcji: W jakim celu używamy antonimów?</p> <p>III. TWORZENIE ANTONIMÓW</p> <p>1. Nauczyciel informuje uczniów, że wysłuchają <i>Nagrania 3</i> – dialogu pomiędzy mamą i synem oraz prosi, by zwrócili uwagę na przymiotniki, jakimi się posługują.</p> <ul style="list-style-type: none">• Uczniowie wykonują <i>Polecenie nr 3</i>: Co zrobiłbyś na miejscu Michała? Uzasadnij swoją odpowiedź. Które cechy wymienione w dialogu są dla ciebie ważne?• Uczniowie ustalają odpowiedzi w parach. Wybrani prezentują je na forum klasy. <p>2. Następnie uczniowie wykonują <i>Ćwiczenie nr 3</i>, które uzupełniają samodzielnie i odczytują odpowiedzi.</p> <p>3. Nauczyciel podsumowując pracę z ćwiczeniem, zwraca uczniom uwagę na to, że antonimy mogą być tworzone przez dodanie pojedynczych lub kilku wyrazów stanowiących ich przeciwieństwo albo przez dodanie partykuły „nie”.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nauczyciel podaje uczniom przykłady tworzenia antonimów: gorzki – słodki; niewiele – bez liku; patriota – zdrajca ojczyzny; smaczny – niesmaczny.
III	FAZA PODSUMOWUJĄCA	<p>1. Nauczyciel wyświetla grafikę przedstawiającą „Pomnik” z <i>Nagrania nr 2</i>.</p> <ul style="list-style-type: none">• Chętny uczeń w 5 zdaniach wyraża opinię o pomniku. Drugi uczeń ma za zadanie zapamiętanie przymiotników, które w swojej wypowiedzi zastosował kolega i opisać pomnik używając, w miarę możliwości, ich antonimów. <p>2. Uczniowie podają definicję synonimów i antonimów. Wskazują cel użycia tych wyrazów.</p> <p>3. Nauczyciel zadaje uczniom pracę domową.</p>

